

ALLAH İÇİN HAC*

İbadetleri Allah katında makbul kılan temel unsur kulun ihlâsıdır. İhlâsla yapılmayan ibadetlerin Allah katında değeri yoktur. İhlâs kulun düşüncelerinde, sözlerinde, işlerinde, tutum ve davranışlarında daima Allah'ın hoşnutluğunu aramasıdır. Her söz ve her işinde yaradanının rızasını kazanmaktan başka bir maksat ve gayesinin bulunmamasıdır. Zira Allah (c.c.), ihlâssız kulluğa ve ibadete kıymet vermez. Cenâb-ı Hak başta peygamberler olmak üzere bütün kulların ihlâsla kulluk etmelerini emretmiş ve

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ

“(Resûlüm!) Şüphesiz ki Kitab'ı sana hak olarak indirdik. O halde sen de dini Allah'a has kılarak (ihlâs ile) kulluk et” buyurmuştur.¹ Kur'an'da onlarca âyette kulluğun ihlâsla yapılması emredilmiştir.²

İhlâs, kulu nefis ve şeytanın aldatmasına ve yanıltmasına karşı koruyan bir perde, bir sığınaktır. İblis Âdem'e olan hasetliği yüzünden Allah'ın emrine isyan edip cennetten kovulunca Âdem'e olan düşmanlığını bu defa onun nesline karşı kıyamete kadar sürdüreceğini söylemiştir:

* Bu metin Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanı Prof. Dr. Hamza AKTAN tarafından hazırlanmıştır.

¹ Zümer, 39/2.

² Örnek olarak bkz., Zümer, 39/11, 14; Bakara, 2/29; Mü'min, 40/14, 65; Beyyine, 98/5.

قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَا أَغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ إِلَّا
عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلِصِينَ

“(İblis) dedi ki: Rabbim! Beni azdırmama karşılık ben de yer-
yüzünde onlara (günahları) süsleyeceğim ve onların hepsini
mutlaka azdıracam! Ancak onlardan ihlâslı kulların müstes-
na.”³ İblis ihlâslı kulları yanıltamayacağını farkındadır. Demek
ki Allah (c.c.), ihlâs sahibi olan ve bu halini korumaya çalışan
kulunu nefsinin ve şeytanın hile ve tuzaklarına düşmekten ko-
rumaktadır.

Hac ibadeti herkesin arzu ettiği; ancak herkese nasip olma-
yan, çok göze görünen, kişiye sosyal itibar sağlayan bir ibadet
olduğu için ihlâsı korumanın zor olduğu bir ibadettir. Kişiye hacı
amca, hacı teyze, hacı ağabey, hacı abla denilmesinden nefis
hoşlanır. Çünkü nefsin insanlar tarafından takdir edilme ve
itibar görmeden hoşlanma zaafı vardır. İşte bu zaaf nedeniyle
ihlâsı koruma hac ibadetinde daha da önem kazanmaktadır.

Nefis ve şeytanın aldatması kişi hacca niyetlendiği andan iti-
baren başlar. Kişi düşünce ve duygularının derinliklerinde “fa-
lan komşu, hısımlardan falancalar hacca gittiler, bu durumda
senin de gitmen gerekiyor” anlamında bir fısıltı duyuyor, bu
sesin sevgiyle yola çıkıyorsa ihlâsı bozmuş demektir. Keza için-
den gelen bir fısıltı “falana hacı diyorlar, senin ondan ne eksikğin
var” diyorsa, hac yoluna çıkışında bu sesin az da olsa bir etkisi
varsa ibadete riya ve gösteriş karıştırmış olur ki, Hz. Resulullah
(s.a.s.) riyayı “küçük şirk” olarak isimlendirmiştir.

³ Hicr, 15/39-40.

عن النبي صلى الله عليه وسلم أنه قال : إن أخوف ما أخاف عليكم الشرك الأصغر ، قالوا : وما الشرك الأصغر يا رسول الله قال : الرياء يقول الله تعالى يوم القيامة إذا جازى الناس بأعمالهم : اذهبوا إلى الذين كنتم تراؤن في الدنيا ، فانظروا هل تجدون عندهم جزاء

Hız. Resulullah (s.a.s.) “sizin için korktuğum en korkunç şey küçük şirktir” buyurmuş, “küçük şirk nedir ya Resûlellah” diye soranlara şu cevabı vermiştir: “Riyadır, gösteriştir. Kıyamet günü Allah Teâlâ insanların amellerinin karşılığını verirken (gösteriş ehline) ‘dünyadayken gösteriş yaptığınız kimselere gidin ve bakın bakalım onların yanında bir mükâfat bulabilecek misiniz’ buyurur.”⁴

O halde gelin kendimizi hesaba çekelim. Eğer içimizde az da olsa Allah’ın rızasını aramaktan başka bir niyet, gizli bir arzu, göze görünme, fark edilme isteğinin bulunduğu sezinliyorsak derhal tevbe istiğfar ederek niyetimizi düzeltelim ve yaratan Rabbimizin rızasını kazanma dışındaki bütün niyet ve duygularımızı içimizden çıkarıp atalım. Eğer kul Allah’ın rızasını kazanmışsa tüm dünyayı kazanmaktan daha değerli bir hazineye sahip olmuş demektir. Eğer Allah kulundan razı değilse bütün dünya o kulun olsa, bütün dünya onu övüp alkışlasa, insanlar onu omuzlarına alsalar bunun ona ne faydası olur ki?

Cennet bile Allah’ın rızası eklenmedikçe güvenceli ve kalıcı bir yurt olamaz. Ebû Said el-Hudrî (r.a.) anlatıyor:

عن أبي سعيد الخدري قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم إن الله تبارك وتعالى يقول لأهل الجنة يا أهل الجنة ؟ فيقولون لبيك ربنا وسعديك فيقول هل رضيتم ؟ فيقولون وما لنا لا نرضى وقد أعطيتنا ما لم تعط أحدا من خلقك فيقول أنا أعطيتكم أفضل من

⁴ Ahmed, *Müsned*, V, 428.

ذلك قالوا يا رب وأي شيء أفضل من ذلك؟ فيقول أحل عليكم
رضواني فلا أسخط عليكم بعده أبدا

Hz. Resulullah (s.a.s.) buyurdular: “Allah Teâlâ Cennet ehline, ‘ey Cennet ehli’ diye seslenir. Onlar da ‘buyur ey Rabbimiz’ derler. Allah Teâlâ ‘benden razı mısınız’ diye sorar. Onlar da ‘niye razı olmayalım! Sen yarattıklarının hiçbirine vermediğin şeyleri bize verdin’ derler. Cenâb-ı Hak da ‘ben size bundan daha değerlisini veriyorum’ buyurur. Cennet ehli ‘ey Rabbimiz! Bundan daha değerlisi ne olabilir?’ derler. Bunun üzerine Cenâb-ı Hak, ‘size rızamı verdim. Artık sonsuza kadar size gazap etmeyeceğim’ buyurur.”⁵

Allah (c.c.) ihlâssız amele değer vermez. İbadetlerine Allah rızasını aramaktan başka niyetler karıştırmış kulundan razı olmaz. Cennetin güvencesi ve sigortası Allah’ın rızasıdır. Allah’ın rızasını kazanmanın tek yolu da ihlâslı olmaktır.

Övülmekten, fark edilmekten ve göze görünmekten hoşlanan nefis, diğer taraftan çeşitli hilelerle insanı tuzağa düşürmeye çalışan şeytan, insanın saf ve temiz niyetine ihlâsı bozacak şeyler katarlar. Bu nedenle ihlâsı elde etmek ve sürekli koruyabilmek için hem çok çaba sarf etmeli hem de bu konuda Rabbimizin bize yardımcı olmasını dilemeliyiz. Hz. Resulullah (s.a.s.) kızı Hz. Fatıma’ya şu duayı öğretmişti:

أنس بن مالك يقول قال النبي صلى الله عليه وسلم لفاطمة : ما
يمنعك أن تسمعي ما أوصيك به أو تقولي إذا أصبحت وإذا
أمسيت يا حي يا قيوم برحمتك أستغيث أصلح لي شأني كله ولا
تكليني إلى نفسي طرفة عين

⁵ Buhârî, *Sahih*, “Rikak”, 51.

“Ey ölümsüz diri, her şeyi görüp gözeten Allah’ım! Rahmetine sığındım. Benim her durumumu salih, her halimi düzgün kıl. Göz açıp kapayınca kadar bile beni kendi nefsimle bırakma.” (Nesei, Sünen, “Amelü'l-yevm ve'l-leyle”). Hz. Resulullah (s.a.s.) Hz. Fatıma’ya bu duayı her akşam ve sabah tekrarlamasını da tavsiye etmişti.

Kişi çoğu kere iyi bir şey yapmaya niyetlenir; fakat niyet ettiği şeyi gerçekleştirmeye güç yetiremez. Kul acizliğini ve güçsüzlüğünü bilip niyet ettiği her hayırlı işte Allah’tan yardım dilemelidir. Acziyet ve mahviyet mümin kulun ayırıcı sıfatıdır. İhlâslı kul, ihlâsı yakalamada kendi çabalarına güvenmez. Ulaştığı ve ulaşmayı ümit ettiği her hayrı Rabbin bir ikramı ve ihsanı olarak bilir.

Nitekim Ebû Hüreyre’den (r.a.) gelen rivayete göre;

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَتَجْتَهُدُونَ فِي الدُّعَاءِ قُولُوا اللَّهُمَّ أَعِنَّا عَلَى شُكْرِكَ وَذِكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ

Hz. Resulullah (s.a.s.) “Allah’ım seni zikirde, sana şükürde ve sana en güzel şekilde ibadette bize yardım eyle” diye dua etmelerini ashabına tavsiye etmiştir.⁶ Kalbimizin iman çizgisinden ayrıl-maması için de Rabbimizden yardım dilemeliyiz. Zira kalp bazen Allah’ın ihsanıyla çok yumuşar, imanın verdiği haz ile derin bir mutluluk hisseder. Ancak bu hal bazen kesintiye uğrar. Kalp duyduğu hazı ve mutluluğu kaybeder. Kalbin sürekli iman neşesiyle dolu olması ve hep öyle kalabilmesi için de gene Rabbimizle yalvarmalı ve O’ndan yardım istemeliyiz. Hz. Resulullah (s.a.s.),

عن أنس قال : كان رسول الله صلى الله عليه و سلم يكثر أن يقول يا مقلب القلوب ثبت قلبي على دينك فقلت يا رسول الله آمنة وبك وبما جئت به فهل تخاف علينا ؟ قال نعم إن القلوب بين إصبعين من أصابع الله يقلبهما كما يشاء

⁶ Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, XIII, 360.

“Ey kalpleri halden hale çeviren Allahım! Benim kalbimi razı olduğun dine, İslâm’a bağlı tut” duasını çok sık tekrarlardı. Bu duayı işiten Hz. Enes (r.a.) Peygamberimize (s.a.s.) “ya Resûlellah! Biz sana ve senin getirdiklerine iman ettik. Bundan sonra bizim imanı terk etmemizden korkuyor musun diye sormuş, Hz. Resulullah (s.a.s.) da “evet” demiş ve “kalpler Allah’ın elindedir, dilediği gibi evirip çevirir” buyurmuştur.

Hz. Resulullah’ın (s.a.s.) “küçük şirk” adını verdiği riya ve gösteriş, takdir edilme ve göze görünme arzusu müminin Allah katındaki değerini kaybetmesine sebep olan en tehlikeli ve içine kolayca düşülebilecek bir tuzaktır.

İhlâs şuuruna varmış olan kul Allah’ın emrine uymada, hak bildiği yolda yürümede insanların kınamasına aldırmadığı gibi onların takdir ve alkışlarına da önem vermez. Düşüncesinden, inancından ve yaptıklarından dolayı insanlar öfkeleniyormuş, ne gam; Allah öfkelenmesin yeter. İnsanlar alkışlıyor, takdir ediyorlarmış, hiç önemli değil; Allah takdir etsin yeter. Allah (c.c.) takdir etmiyor, kıymet vermiyorsa bütün dünya alkışlıyor olsa ne önemi var. Hz. Resulullah’tan (s.a.s.) bu hakikati beyan eden bir hadis rivayet edilmiştir. Hz. Muaviye Hz. Âişe validemize bir mektup yazarak, kendisine cevabi bir yazıyla kısa ve özlü bir tavsiyede bulunmasını istirham etmişti. Hz. Âişe validemiz cevabında şunları yazdı: “Ben Resulullah’ın (s.a.s.) ‘halkın öfkesine aldırmandan Allah’ın (c.c.) rızasını ararsa, insanların verebileceği sıkıntılara karşı ona Allah yeter. Kim de Allah’ın gazabına aldırmandan halkın rızasını ararsa Allah (c.c.) onu insanlara havale eder’ dediğini duydum.”⁷

Bu hadisten çıkan anlam şudur: Kul yaptığı işlerde halkın sempatisini kazanmak isterse Allah’ın (c.c.) hoşnutluğunu kazanamaz. İnsanlardan gelecek sıkıntılara karşı da onu korumaz. Allah, sevdiği kulunu insanlara sevdirebilir. Allah dostlarının düş-

⁷ İbrahim Canan, *Hadis Ansiklopedisi*, XVI, 273.

manları olsa da buna mukabil gönülden ve içten sevenleri hep olagelmıştır. Sonunda unutulmayanlar yüzyıllar geçse de hatırlanan ve saygı duyulanlar, kabirleri ziyaret edilenler hep Allah dostlarıdır.

Esasen yaptığığın bilinmesini ve takdir edilmesini beklemek münafıkların ve inançsızların sıfatıdır. Münafıklar yaptıklarının görünmesini ve bilinmesini isterler, yaptıklarından dolayı övülmeden hoşlanırlar. Takdir edilmezlerse yaptıklarının boşa gittiği, bir karşılık alamadıkları hissine kapılırlar. Yaptıkları iyilikleri başa kakar insanları minnet altında bırakırlar. Bu husus Kur'an'da şöyle açıklanmıştır:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ
مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

“Ey İman edenler! Allah'a ve âhiret gününe inanmayıp, insanlara gösteriş için malını sarf eden kimse gibi, sadakalarınızı başa kakma ve eza etmekle boşa çıkarmayın.”⁸ Âyette açıkça ifade edildiği üzere sırf Allah'ın (c.c.) hoşnutluğunu kazanmak için yapılanlar dışında hiçbir ibadet ve amelin kişiye bir faydası dokunmaz.

Şuurlu ihlâslı mümin yaptıklarıyla övünmez. Başkaları tarafından övülmeyi de istemez. Başkaları tarafından övülmekle ve bundan hoşlanmakla dünyada iken ücretini almış olacağından, hesap gününde eli boş kalacağından korkar. Münafık ise bunun aksine yaptığıyla övülmeyi özellikle ister, hatta yapmadığı şeyler için bile övülmekten hoşlanır. Bu husus Kur'an'da şöyle açıklanmıştır:

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا آتَوْا وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا
فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَارَئِهِ مِنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

⁸ Bakara, 2/264.

“Ettiklerine sevinen ve yapmadıklarıyla övülmekten hoşlanmaların, sakın onların azaptan kurtulacaklarını sanma; elem verici azap onlardır.”⁹

Kulluk şuuruna ermiş olan bir mümin ibadetlerini ve yaptıkları iyilikleri yeterli bulmaz. Kul olarak yerini bilen bir mümin Allah’ın affı ve merhameti imdada yetişmezse amelleriyle kurtulamayacağını bilir. Zira Hz. Resulullah (s.a.s.) kendisinin dahi Allah’ın (c.c.) başışı olmadan kurtulamayacağını belirtmiştir. Ebû Hüreyre anlatıyor: “Resulullah (s.a.s.) buyurdular: ‘Amellerinizde orta yolu tutun, ifrattan da kaçın; zira sizden hiç kimseyi ameli kurtaracak değildir.’ Orada bulunanlar ‘seni de mi amelin kurtarmaz ey Allah’ın Resûlü’ dediler. Efendimiz (s.a.s.), ‘eğer Allah (c.c.) kendi katından bir rahmet ile günahlarımı bağışlamazsa beni de amelim kurtarmaz’ buyurdular.”¹⁰

Hz. Resulullah’ı bile ameli kurtaramayacaksa kişinin ibadetlerinin ve yaptıklarının insanlar tarafından bilinmesini istemesi, bu nedenle insanlardan takdir beklemesi, kulluk şuuruna tam vakıf olamamanın tezahürüdür; ihlâsa aykırı bir davranıştır. Kulun yeri tazarru ve niyaz yeridir; yaptıklarıyla övünme yeri değildir. Aksine yaptıklarını yeterli görmeme, bağışlanmak için yalvarma, tazarru ve niyazda bulunma yeridir.

İhlâs nefis ve şeytanın aldatmalarına karşı korunaklı bir sığınaktır. Zira ihlâslı kimsenin velisi, koruyucusu ve yardımcısı Allah’tır. Şeytan insanları hak yoldan sapıtacağını; ancak ihlâslı kullara bir şey yapamayacağını itiraf etmiştir. Bu Kur’an’la sabit olan bir hükümdür.¹¹

Buna mukabil insanlara gösteriş yapan, yaptığını Allah için yapmayıp insanlardan iltifat bekleyenlerin arkadaşı ise Şeytan-

⁹ Âl-i İmrân, 188.

¹⁰ İ. Canan, *Hadis Ansiklopedisi*, XVII, 618.

¹¹ Bkz. Hicr, 15/39-40.

dır. Bu husus da Kur'an'da şu ifadelerle açıklanmıştır:

وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا

“Mallarını insanlara gösteriş için sarf edip, Allah'a ve âhiret gününe inanmayanları da Allah sevmez. Şeytanın arkadaş olduğu kimsenin ne fena arkadaşı vardır!”¹² Yaptığını Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için yapmak yerine insanlar görsün için yapan kimseler nefis ve şeytanın açık hedefi durumundadır; onlar kolay av olurlar.

Allah (c.c.) ellerini açıp kendine yalvaran ve “Ey Rabbim! Velim sensin, vekilim sensin, yardımcım sensin, koruyucum sensin, sen bana yetersin, bütün hayırlar senin elindedir. Bu sözlerimde beni yalancılardan eyleme. Doğrulukta, sadakatte ve ihlâsta bana yardım eyle. Beni nefsimin ve şeytanın eline bırakma. Bana imanı sevdik, kalbime imanı güzel göster. İnkârcılığı, fasıklığı ve isyanı çirkin göster. Kabul buyur dualarımı” diyerek veya buna benzer kalbine doğan kelimelerle içten dua eden kulunu rahmetiyle kuşatır, onu himayesiz bırakmaz.

Kur'an'da kulun ihlâslı haline örnek olacak bir durumdan söz edilir. Fırtınalı bir denizde koca koca dalgalar arasında yalpalayan ve batmak üzere olan gemi halkının Allah'a yönelişleri ihlâslı bir yöneliş olarak anlatılır. İlgili âyette şöyle buyrulur:

هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ وَجَرِينِ
بِهِمْ بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ
كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَئِن
أُنْجَيْتَنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ

“Sizi karada ve denizde gezdiren O'dur. Hatta siz gemilerde bulunduğunuz, o gemiler de içindekileri tatlı bir rüzgârla alıp götürdükleri ve (yolcular) bu yüzden neşelendikleri zaman, o gemiye şiddetli bir fırtına gelip çatar, her yerden onlara dalgalar hücum eder ve onlar çepeçevre kuşatıldıklarını anlarlar da dini

¹² Nisâ, 4/38.

yalnız Allah'a halis kılarak (tam bir ihlâsla): 'Andolsun (ey Rab-bimiz) eğer bizi bundan kurtarırsan mutlaka şükredenlerden ola-cağız' diye Allah'a yalvarırlar."¹³

فَلَمَّا أَتَاهُمْ إِذَا هُمُ يَبْعُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا
بَغْيُكُمْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَأَنْبِئُكُمْ
بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

"Fakat Allah onları kurtarınca bir de bakarsın ki onlar, yine haksız yere taşkınlık ediyorlar. Ey insanlar! Sizin taşkınlığınız ancak kendi aleyhinizedir; (bununla) sadece fâni dünya hayatının menfa-atini elde edersiniz; sonunda dönüşünüz yine bizedir. O zaman yapmakta olduklarınızı size haber vereceğiz."¹⁴

Fırtınalı denizde batmak üzere olan gemi halkının her şey-den ümidini keserek Allah'a yönelmelerindeki içtenliği, ihlâsı elde etmek ve o hali bir ömür boyu korumak kulluğun temel gayesidir. İnsanın yaradılış gayesi Kur'an'da

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye ya-rattım"¹⁵ âyetiyle açıklanmıştır. Allah'a kulluk ise Allah'ın hoşnut-luğunu kazanmaktan gayri bütün emel ve arzuları gönülden sö-küp atmaktır. Ne var ki âyette belirtildiği gibi insanoğlu sahili selâmete çıktığını zannettiği anda, işlerinin yolunda gittiği, sağlık ve sıhhatinin yerinde olduğu zamanlarda o halin hep öyle devam edeceğini zannetmekte zamanla tekrar eski gafletine dönmekte, bütün gücünü fani dünya hayatının geçici menfaatlerini elde etmek için harcamaktadır. Hâlbuki bundan zarar görecek olan kendisidir. Hâlbuki sonunda dönüp varacağı, hesabı görülmek üzere duracağı yer Allah'ın huzurudur. O zaman Rabbi yapıp ettiklerini eksiksiz önüne koyacaktır.

¹³ Yûnus, 10/22.

¹⁴ Yûnus, 10/23.

¹⁵ Zariyat, 51/56.

Gelin hac ibadetimizi ihlâsla, sadece Allah'ın (c.c.) hoşnutluğunu kazanmak için yapalım. Rabbimiz bize hac yolunu nasip etti. Bunu Rabbimizin bir ikramı, lütfu bilelim. Aynı zamanda bunun bir imtihan olduğunu da unutmayalım. Kalbimizi yoklayalım. Kendi ailemizden, hısım akraba, konu komşudan, yakın uzak çevremizden bazı nedenler eğer hac yoluna çıkmamıza sebep olmuşsa, başkalarına itiraf edemediğimiz, içimizde sakladığımız birtakım gizli niyetler de var idiye hemen şimdi o sebep ve niyetleri gönlümüzden söküp atalım. “Rabbim, senin rızanı istemekten başka bütün istek ve duyguları geride bıraktım. Beni hacca, beytini ziyarete davet ettin, ben de evladü ıyalimi geride bırakarak yola çıktım. Emrine uydum. لبيك اللهم لبيك (buyur Allahım buyur, buyur Allahım buyur) dedim. Uzun yolları aşarak geldim. Allahım, niyetimi halis eyle. Beni ihlâsa erdirdiğin kullarından eyle. Haccımı mebrûr, sa'yimi meşkûr, amellerimi makbul, günahlarımı mağfûr eyle” diye dua etmeliyiz.

Bu mübarek beldelerde hissettiğimiz heyecanı ve temiz duyguları ömrümüzün sonuna kadar kaybetmemeye çalışmalıyız. Sık sık Allah dostlarının sohbetlerinde bulunmaya çalışmalı, meâliyle Kur'an'ı, iman ve ahlâk kitaplarını okumalı, böylece kendimizi yenilemeliyiz. İnsanların bize hacı amca ya da hacı abla demeleri hoşumuza gidiyor, ismimizle hitap etmeleri canımızı sıkıyorsa, ihlâsa başka niyetler karıştırmış olmamızdan dolayı hemen dönüp Rabbimizden bağışlanmamızı dilemeliyiz. “Allahım insanların bana hacı demeleri veya dememelerine aldırmiyorum. Ben sadece haccımın kabul edilmiş olmasını, senin katında hacı olarak anılmayı dilerim. Senin benim hakkımda ‘Beytimi hacceden kulum’ demen bana dünyadan ve içindekilerden daha değerlidir” demeliyiz.

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ وَأَخِرُ
دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ